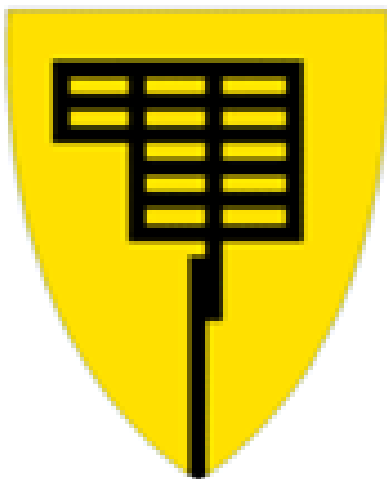

Trivselsplan for Brønnøy barnehage

Rutiner for trygt og godt omsorgs- og læringsmiljø i Brønnøy og beskrivelse av aktivitetsplikten

Innhold

Forord	3
Mål for Brønnøy barnehage	4
Lovgrunnlaget.....	4
Definisjon av mobbing og krenkelse.....	6
Når voksne mobber / krenker barn.....	7
Barnas læring- og utviklingsmiljø	8
Rutiner	10
Diverse maler.....	11
Diverse verktøy til bruk i arbeidet:.....	28
Litteraturliste.....	29

Forord

Første utgave av planen ble tatt i bruk januar 2015 og revidert høsten 2020 etter endringer i barnehageloven trer i kraft 1. januar 2021. Vi har valgt å kalle det vår «TRIVSELSPLAN» - med fokus på de voksnes ansvar for at barn skal trives i barnehagen og har det bra.

Forskning viser at mobbing også skjer blant små barn. Barnehagen må forebygge, ta ansvar og gjennomføre gode tiltak. Varme og tydelige voksne tar ansvar! Planen skal være et verktøy for de voksne i barnehagen til å sikre barna et trygt og godt barnehagemiljø. Vi skal ha et spesielt søkelys på relasjonene mellom barn/barn og barn/voksen og alle ansatte har en plikt til å gripe inn, hvis et barn ikke har det bra.

§ 42 og 43 i lov om barnehager regulerer den nye aktivitetsplikten barnehagen har for å sikre barn et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Vår trivselsplan skal regulere hvordan styrer håndterer slike saker. Ved kjennskap eller mistanke om at et barn ikke har et trygt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest mulig undersøke saken og sette i verk tiltak. Hvis en som arbeider i barnehagen får mistanke eller kjennskap til at en voksen krenker et barn, skal vedkommende straks melde fra til styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Mål for Brønnøy barnehage

Barnets beste, (barnehageloven §3, 2021) skal være et grunnleggende hensyn i barnehagens arbeid. I Brønnøy barnehage skal hensynet til barnets beste alltid komme først, og som ansatt i Brønnøy barnehage skal vi alltid ha barnet i fokus.

Alle barna skal oppleve seg selv som betydningsfulle deltakere i barnehagens fellesskap i lek og hverdagsaktiviteter.

De ansatte i Brønnøy barnehage skal tilby alle barn et:

Godt og trygt leke, - omsorgs og læringsmiljø i et inkluderende fellesskap – på barnas premisser.

Vi skal:

- ✓ Sette vårt fokus på barnets trivsel – alle barn skal bli sett, hørt og ivaretatt
- ✓ Ha et godt og tillitsfullt samarbeid med barnas hjem
- ✓ Ha redskap/verktøy for tiltak hvis/når mistriksel og/eller mobbing er avdekket
- ✓ Gi barna sosiale ferdigheter

Lovgrunnlaget

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler:

§ 12 Psykososiale forhold

Virksomheten skal fremme trivsel og gode psykososiale forhold.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver

Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre (Udir, 2017 s. 23)

Lov om barnehager:

§ 1 Formål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke snarest.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn, ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av konkret og faglig vurdering.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Dersom en som arbeider i barnehagen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeier.

Dersom en som arbeider i barnehagen får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter §42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

FNS barnekonvensjon artikkel 12 – medbestemmelse

Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

For dette formål skal barnets særlig gis anledning til å bli hørt i enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet, enten direkte eller gjennom representant eller et egnet organ, på en måte som er i samsvar med saksbehandlingsreglene i nasjonal rett.

Definisjon av mobbing og krenkelse.

Definisjon av mobbing som vi vil legge til grunn:

Negativ eller ondsinnet atferd, som gjentas og foregår over tid, i en relasjon som er preget av ubalanse i styrkeforholdet mellom partene – det vil si at den som blir utsatt for plagingen har vanskelig for å forsvare seg (Fakta om mobbing, NORCE)

Handlinger fra voksne og / eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og hindrer muligheten til medvirkning (Lund, Helgeland og Kovac, 2017)

For at en atferd skal kalles mobbing, er det ikke nok at noen opptrer aggressivt:

- Atferden må gjentas, og det må være ubalanse i styrkeforholdet mellom partene.
- Den eller de som mobber må være den sterkeste parten, eller i hvert fall oppfattes slik.

Uavhengig av definisjon: Alle barn har rett til å ha det bra og de voksne skal sørge for at mobbingen/plagingen stopper og har en plikt til å skriftlig redegjøre for hvilke tiltak barnehagen skal iverksette.

Krenkelse:

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som f.eks. utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn utsettes for slike krenkelser. (Lov om barnehager s. 146)

Krenkelser handler om brudd på barns behov for å høre til, barns likeverd og personlige integritet. Krenkelse er alle former for negative engangshandlinger som utøves av barn eller voksne. Det kan være både direkte og indirekte handlinger og/eller verbale uttrykk rettet mot barnet. Eksempler på indirekte krenkelser er utestengning, isolering og baksnakking (FUG, 2017).

For å bekjempe mobbing/krenkelse skal vi ha en felles forståelse for hva det er. Når personalet oppdager eller blir gjort kjent med at et barn blir krenket skal barnehagen straks gripe inn og lage en plan for å bedre situasjonen.

Mobbing kan utføres på flere måter, eksempelvis:

- ✓ Fysisk, ved slag, spark, dytting, ødelegging av klær, bøker etc.
- ✓ Verbalt, ved negative kommentarer, erting og ryktespredning.
- ✓ Ekskludering, ved å markere avstand, nekte tilhørighet, ved først å gi inntrykk for aksept og så avvise.

For flere eksempler og informasjon: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/hva-er-mobbing/>

Når voksne mobber / krenker barn

Barn ser, hører og legger merke til mer enn de voksne av og til regner med. Personalet må derfor være spesielt bevisst på hva de sier, hvordan de snakker med hverandre og sammen når barn er i nærheten. Gode rollemodeller snakker ikke nedsettende til eller om andre, verken barn, foreldre eller kollegaer. De praktiserer empatisk væremåte (Udir, 2012).

Voksnes holdninger, kunnskaper og ferdigheter til å møte og forstå barn har stor betydning. Barns opplevelse av hvordan de blir møtt, sett og respektert av sine omgivelser har betydning, både i et her-og-nå perspektiv og et framtidsperspektiv.

Voksne kan også bidra til å mobbe barn gjennom væremåte, ord og handlinger. Kunnskap og bevissthet rundt egen væremåte og rollemodellfunksjon er viktig. Barn kan oppleve forskjellsbehandling i måten den voksne møter dem på, snakker med dem og inkluderer dem i aktiviteter. Barn skjønner raskt når noen foretrekkes fremfor andre. Bruk av ord, kallenavn eller å kalle barn dumme ting er eksempler på verbal mobbing. Bruk av ironi eller latterliggjøring skader barns selvbilde og kan gjøre barnehagedagen utrygg og utrivelig for den enkelte.

Barnehageloven §43 understreker at barnehagen har en skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen krenker et barn.

Det innebærer at vi som arbeider i barnehagen skal melde fra til styrer, så raskt som mulig, ved enhver mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen utsetter eller har utsatt ett eller flere barn for krenkelser.

Styrer skal melde fra til barnehageeier.

Dersom den ansatte har mistanke om eller kjennskap til at det er styrer som krenker eller har krenket et barn så skal de melde fra til barnehageeier.

Måten vi velger å snakke med og til barn på har stor betydning for hvordan de oppfatter seg selv i samspill med sine omgivelser. Dette er erfaringer som de tar med seg og bruker i den videre formingen av sitt eget bilde av seg selv.

Det er alltid de voksnes ansvar å ta mobbing på alvor, gi støtte og veiledning slik at barn opplever tilhørighet og får være en del av leken og fellesskapet (Lund, 2014).

De voksne har et stort arbeid i barnehagens forebyggende arbeid mot mobbing. Det viktigste for å forebygge og oppdage mobbing er å ha medarbeidere som våger å se og ta tak i mobbingen om foregår.

Barnas læring- og utviklingsmiljø

Med læringsmiljø forstås de miljømessige faktorene i barnehagen som har innflytelse på barns sosiale og faglige utvikling.

- **Det psykososiale læringsmiljøet** får konsekvenser for trivsel, helse og yteevne, mellommenneskelig samspill (relasjoner) og trygghet mot trakassering og psykiske skadevirkninger (mobbing)
- Barnet utvikler seg gjennom **relasjoner** til både ansatte, foreldre, venner og omverdenen.
- Barnehagen som læringsmiljø er dermed først og fremst et miljø der barnet opplever samhørighet innenfor trygge rammer med **empatiske** ansatte som **evner** å planlegge å gjennomføre aktiviteter og samvær tilpasset barnets funksjonsnivå.

Dette krever oppmerksomme, vennlige og tilstedeværende ansatte og foreldre.

Brønnøy barnehages rutiner for å fremme et trygt og godt leke, omsorgs- og læringsmiljø:

Personalperspektivet: <i>"møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen" (Rammeplan, 2017).</i>	Foreldreperspektivet: <i>"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling." (Rammeplan, 2017).</i>	Barneperspektivet: <i>"Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt" (Rammeplan, 2017).</i>
Personalet i barnehagen skal:	Foreldre skal:	Barna skal:

<ul style="list-style-type: none"> • Være gode rollemodeller for barn og foreldre. • Jobbe aktivt for å skape gode relasjoner til barn og hjemmet samt sine kollegaer. • Jobbe aktivt med barnas sosiale ferdigheter. • Være kjent med og kunne bruke observasjoner, barnehagens planer og verktøy. • Være oppmerksomme, vennlige og tilstedeværende ansatte. • Være tydelige og trygge fagpersoner. • Skape et godt samspill ved hjelp av gode beskjeder, ros og oppmuntring, problemløsning og grensesetting. • Innta en positiv holdning til barnehagen å snakke positivt om barn, foreldre og kollegaer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Informere om viktige hendelser i barnets hverdag. • Møte forberedt til foreldrekonferanser. • Følge opp avtaler og være medvirkende i barnas barnehagehverdag. • Være gode rollemodeller. • Delta på felles arrangement. • Jobbe aktivt for å styrke barnets kompetanse. • Innta en positiv holdning til barnehagen å snakke positivt om andre barn/foreldre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppløve å ha minst en vennsrelasjon. • Ha en primærkontakt. • Møte anerkjennende ansatte. • Vise omsorg. • Utøve vanlig folkeskikk. Takke, hilse, si ha det m.m. • Øve på sosiale ferdigheter ut fra alder og modning. • Få mulighet til å påvirke sin egen barnehagehverdag.
--	---	---

Rutiner

Her finner du verktøy som vi skal bruke dersom det oppstår situasjoner med mobbing/utestengelse/krenkelser/mistrivsel osv. Er du usikker kontakt barnehagen.

Primærkontakt:

Hva er en primærkontakt?

En primærkontakt er en ansatt som har særskilt ansvar for barnet ditt. Ved å dele hovedansvaret for barna i barnegruppen sikrer man at alle barna blir sett og ivaretatt på en best mulig måte. I tilvenningsperioden blir primærkontakten spesielt viktig, fordi denne da har ansvar for etablering av trygghet i barnehagen. Primærkontakten skal stå for trygghet og nærhet og hjelpe barnet med å finne seg til rette.

Primærkontakten skal i løpet av hele dagen inne og ute ha positiv og nær kontakt med sine primærbarn. Den skal prate og leke med dem, gi ekstra oppmerksomhet og ta hensyn til barnets eget tempo. Barnet skal føle at den ansatte bryr seg om han/hun. Den skal i tillegg sørge for god kontakt og kommunikasjon mellom hjem og barnehage.

Meldeskjema, jf. Barnehageloven §42 andre ledd og §43 første ledd

Skjemaet brukes av ansatte ved mistanke om eller kjennskap til at et barn eller barnegruppe ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Skjemaet skal fylles ut både når man selv har observert noe og ved ytring fra barn, foreldre, annet personale eller andre som kontakter barnehagen. Det skal være lav terskel for å bruke skjemaet.

Styrer trenger informasjon for å se helhetsbildet og vurdere videre behandling.

Melders navn:

Har selv observert

Har mottatt informasjon fra:

Meldingen gjelder: (sett ett eller flere kryss og svar på tilhørende spørsmål)

Det fysiske barnehagemiljøet

Gi en beskrivelse av hva det gjelder:

En hendelse som har funnet sted.

Hvor og når fant hendelsen sted?	Hvem var involvert?
Hva skjedde / hva er du blitt fortalt?	
Dersom hendelsen fant sted i barnehagetiden: Grep noen inn? Hvem? Hva ble gjort?	
Gi en kort begrunnelse for hvorfor / hvorfor ikke det ble grepet inn:	

Mistanke eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø – uten at det er knyttet til en konkret hendelse

Barnets navn og gruppe / avdeling:

Gi en beskrivelse av hva du har observert eller blitt fortalt:

--

Mistanke eller kjennskap til at en gruppe eller avdeling i barnehagen ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Hvilken gruppe / avdeling gjelder det?
Gi en beskrivelse av hva du har observert eller blitt fortalt:

Mistanke om at en ansatt krenker et barn. Styrer kontaktes straks.

Barnets navn og gruppe / avdeling:	Ansattes navn (den det gjelder):
Gi en beskrivelse av hva du har observert eller blitt fortalt:	

Mistanke om at noen i barnehagens ledelse krenker et barn. Styrer kontaktes ikke. Barnehageeier varsles straks. Skjema leveres direkte til barnehageeier.

Barnets navn og gruppe / avdeling:	Leders navn (den det gjelder):
Gi en beskrivelse av hva du har observert eller blitt fortalt:	

--

Levert dato:	Underskrift:
Mottatt dato:	Underskrift:

Videre behandling (sett ett eller flere kryss):

<p>☐ Informasjon er registrert. Saken avvendes fordi (kort begrunnelse):</p> <p>☐ Barnehagen vil snarest undersøke saken og følger prosedyre for undersøkelse.</p> <p>☐ Styrer vurderer dette som et alvorlig tilfelle og varsler barnehageeier.</p> <p>☐ Melding gjelder mistanke om eller kjennskap til ansatte som krenker barn. Styrer varsler barnehageeier.</p> <p>☐ Det opprettes tiltaksplan. Ansvarlig:</p> <p>☐ Melding gjelder fysisk barnehagemiljø.</p>

Undersøkesskjema

Barnehagen skal undersøke barnets opplevelse av barnehagemiljøet. Målet er å få fram fakta om situasjonen og hva som påvirker hvordan barnet opplever barnehagemiljøet.

Det kan være aktuelt å undersøke hendelser tilbake i tid. Barnehagen skal ha en åpen og selvreflekterende holdning i undersøkelsen – og være oppmerksom på kontekst og sammenheng, der forhold utenfor barnehagen også kan påvirke barnehagemiljøet.

En pedagogisk analyse skal avdekke opprettholdende faktorer som sørger for at et barn eller gruppe ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Samtalene med berørte barn og foreldre skal kjennetegnes av åpenhet, trygghet og respekt.

Omfanget av undersøkelsene vil variere.

Det er utarbeidet to maler for samtaler / møter og observasjon: «Samtaleskjema – referat fra møter» og «Observasjonslogg for barnehage».

1. Innledende spørsmål / vurderinger:

Leder for undersøkelsen:	Frist for gjennomføring:	Foreldre er informert om: 1) Rettigheter etter §41, 42 og 43 (dato) 2) At undersøkelse settes i gang (dato):
Bakgrunn for undersøkelsen (inkl. barnets perspektiv):		

2. Gjennomføring av undersøkelse.

Informasjonskilde	Ansvar	Dokumentasjon / Dato
Samtale / observasjon med barnet – innen 7 dager.		Samtaleskjema – referat fra møter Observasjonslogg
Samtale med foreldre – innen 7 dager.		Samtaleskjema – referat fra møter
Samtale med andre berørte barn og foreldre – innen 7 dager.		Samtaleskjema – referat fra møter

Samtale med andre ansatte i barnehagen – innen 7 dager.		Samtaleskjema – referat fra møter
Innhente informasjon fra tidligere observasjoner / kartlegginger / samtaler. Forhold utenfor barnehagen kan også påvirke hvordan barnet har det i barnehagen.		Samtaleskjema – referat fra møter Observasjonslogg Kartlegging
Vurdere å gjennomføre andre systematiske kartlegginger / innhente informasjon fra andre instanser (helsestasjon, PPT, tidligere barnehager o.l.) etter samtykke		
Hvilke opprettholdende faktorer har vi funnet?		Hvordan er læringsmiljøet inne og ute i barnehagen? Relasjoner barn-barn? Relasjoner / kommunikasjon barn-voksen? Deltakelse i lek – både voksne og barn? Aktive voksne?
Hvordan skal dialogen med de berørte partene følges opp fremover?		
Tiltak videre:		

Observasjonslogg i barnehagen – Undersøkelsesplikt

Barnehage. Avdeling / gruppe / alder:	
Enkeltbarn, alder:	
Observatør:	
Varighet på observasjon (fra kl. – til kl.):	
Dato:	

OBSERVASJONER:

Under observasjoner er det viktig at du beskriver det du ser og ikke tolker. Vært kort og konkret i beskrivelsene.

1. Organisering

Situasjon inne (beskriv):	
---------------------------	--

Situasjon ute (beskriv):	
Antall voksne:	Hvor mange voksne er til stede? Hvordan er de voksne fordelt?
Organisering av barna:	
Antall barn:	Hvor mange barn er tilstede under observasjonen?

2. Barnehagemiljø

	Hva du ser:	Tolkninger (dine personlige tolkninger):
Barnets deltakelse:		
Hva uttrykker barnet selv, verbalt / nonverbalt?		
Relasjoner / kommunikasjon barn / voksne:	Hvordan fremstår den voksne? Smil. Blikkontakt, kroppsspråk, varme, forutsigbarhet, anerkjennelse, kommunikasjonsstil (åpne vs. Lukkede spørsmål) osv. Voksnes anerkjennelse av barnas prososiale handlinger (barn støtter barn) Voksnes beskrivelse av barn.	

Relasjoner / kommunikasjon barn / barn / gruppedynamikk:	Hvordan foregår det sosiale samspillet barna imellom? Hvem tar kontakt med hvem? Hvilke roller har barna i gruppa? Blikk, andre nonverbale signaler osv.	
Overgangssituasjoner	Organisering, forutsigbarhet, voksnes tilstedeværelser.	
Barnets opplevelse av overgangssituasjoner:		

3. Barnets kompetanse:

Barnets språk- og kommunikasjonsferdigheter (beskriv):	
Barnets lekekompetanse (beskriv):	

4. Oppsummering

Barnehagemiljø:	
-----------------	--

Barnets opplevelse:	
Samtaleskjema / referat fra møter	
	Saksnummer / elements:
Samtale med:	
Hvilken sak / hva gjelder samtalen	
Målet med samtalen	
Avtale / konklusjon	
Hvordan / hvem følger opp	
Dato	Underskrift møtedeltakere:

--	--

Sjekkliste når en ansatt eller styrer krenker et barn

I forhold til barnehageloven §43 er det to sider av saken som må føles opp: barnets rett til et trygt og godt barnehagemiljø og tiltak for den ansatte etter arbeidsrettslige regler.

Tiltak i _____ barnehage	Ansvar	Gjennomført (sign. og dato)
Den som har observert eller observerer krenkende atferd informerer barnehagens leder straks. Barnehagens eier skal varsles dersom styrer er den som krenker. Bruk skjema «meldeskjema».	Alle ansatte som observerer og oppdager krenkende atferd mot barn	

Samtale med den ansatte som er involvert. Ved mistanke om at en ansatt krenker barn, må styrer sørge for å få kartlagt hva som faktisk har skjedd slik at den videre oppfølgingen av saken skjer ut fra et korrekt faktum. Bruk «samtaleskjema / referat fra møter»	Styrer Barnehageeier	
Samtale med barnet som er involvert, evt. flere dersom det synes hensiktsmessig. Bruk «undersøkelsesskjema»	Pedagogisk leder, evt. ansatte som står barnet nært	
Snakke med foreldre Bruk «samtaleskjema / referat fra møter»	Styrer og pedagogisk leder Evt. barnehageeier	
Lage tiltaksplan Bruk mal «tiltaksplan» <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke problemer skal tiltakene løse? - Hvilke tiltak har barnehagen planlagt? - Når skal tiltakene gjennomføres? - Hvem skal gjennomføre tiltakene? - Når skal tiltakene evalueres? 	Styrer i samarbeid med pedagogisk leder. Evt. barnehageeier.	
Tiltaksplan for barnet blir framlagt for barnets foreldre og den ansatte som har krenket, og de får mulighet til å uttale seg. Samtidig eller i to møter – må vurderes. Bruk «samtaleskjema / referat fra møter»	Styrer i samarbeid med pedagogisk leder. Evt. barnehageeier.	
Informasjon til personalet (ved behov)	Styrer eller barnehageeier	
Evaluering av tiltakene som er iverksatt etter samtaler og observasjoner av barna. Tett oppfølging de første ukene. Bruk «evaluering»	Pedagogisk leder i samarbeid med den / de som står barna / barnet nærmest.	
Ved behov – evaluering på avdelingsmøter etter 1-2 uker. Drøfte eventuelle nye eller endrede tiltak	Pedagogisk leder	
Ny / nye samtale / samtaler med foreldre og barn ved behov. Bruk «samtaleskjema / referat ved møter»	Pedagogisk leder	
Jevnlig evalueringer – til saken er løst. Minst 1 gang pr mnd. – oftere ved behov	Pedagogisk leder og leder. Øvrig personale Foreldre / foresatte	

Tiltak ansatt i _____ barnehage	Ansvar	Gjennomført (sign. og dato)
Den som har observert eller observerer krenkende atferd informerer barnehagens styrer straks. Barnehagens eier skal varsles dersom styrer er den som krenker. Bruk «meldeskjema»		
Samtale med den ansatte som er involvert	Styrer Evt. barnehageeier	
Ved mistanke om at en ansatt krenker barn, må styrer sørge for å få kartlagt hva som faktisk har skjedd slik at den videre oppfølgingen av saken skjer ut fra et korrekt faktum. Bruk «samtalskjema / referat fra møter».		
Undersøke saken Selv om det tilsynelatende er på det rene at en ansatt har krenket et barn, er det viktig at den ansatte får mulighet til å gjøre seg kjent med beskyldningene som er rettet mot seg, og få mulighet til å uttale seg i saken før arbeidsgiver treffer en beslutning. Dette følger av det ulovsfestede kontradiksjonsprinsippet som gjelder i norsk lov, og i oppsigelsessaker er dette regulert i arbeidsmiljøloven §15-1. Det er relevant å finne ut hva som helt konkret har skjedd, hva som var situasjonen i forkant og etterkant av en eventuell episode.	Styrer Evt. barnehageeier	
<p>Vurdere saken og veien videre:</p> <p>I de tilfeller det er på det rene at en ansatt krenker barn, vil dette kunne innebære et brudd på den ansattes arbeidsavtale. Hva konsekvensene av et slikt mislighold kan være, avhenger av hvor alvorlig saken er. I ytterste konsekvens vil det kunne medføre opphør av arbeidsforholdet i form av en oppsigelse eller avskjed. Hovedregelen vedrørende oppsigelse er nedfelt i arbeidsmiljøloven §15-7. En arbeidstaker kan bare sies opp dersom det foreligger saklig grunn for oppsigelse.</p> <p>Styrer skal i samråd finne ut om det er grunnlag for en personalsak, eller om den skal legges bort. Dersom saken frafalles, skal den ansattes belastninger og utfordringer ved påstanden og mistanken minimeres.</p>		
Alternativ 1: Lage en tiltaksplan – arbeidsforholdet fortsetter NB! Arbeidsrettslige forhold. - Hvilke problemer skal tiltakene løse - Hvilke tiltak har barnehagen planlagt	Styrer Evt. barnehageeier	

<ul style="list-style-type: none"> - Når skal tiltakene gjennomføres - Hvem skal gjennomføre tiltakene - Når skal tiltakene evalueres 		
Alternativ 2: Opprette personalsak – se rutiner for kommunen	Styrer Barnehageeier Personalavdelingen	
Informasjon til personalet (ved behov)	Styrer eller barnehageeier	

Tiltaksplan – barnehageloven §§ 42 og 43

Hvilke tiltak har barnehagen planlagt og når skal tiltakene gjennomføres?

Denne planen skal vise til tiltak barnehagen mener er egnede og tilstrekkelige til at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø, basert på barnets uttrykk og personalets faglige vurderinger.

Hensynet barnets beste skal være grunnleggende, og barn har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv. Det er viktig å understreke at det alltid skal være de voksne, og ikke barna, som er ansvarlige for å iverksette tiltakene.

En del saker fordrer tiltak på både individ-, gruppe- og barnehagenivå. Når det settes inn tiltak for at barnet skal få et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel, lek og læring trengs det også tiltak som kan bidra til å forebygge og / eller hindre at barnet får negative sosiale, psykiske eller psykosomatiske ettervirkninger etter hendelsen.

Ved behov kan tiltakene i planen revideres før oppsatt tidspunkt for evaluering. Dere skal kontinuerlig passe på at det er egnede og tilstrekkelige tiltak som er iverksatt.

Tiltaksplanen er laget for:	
Navn: _____ Født: _____	
Eller avdeling / barnegruppe: _____	
Varslet / oppdaget av:	Dato for varsel:

Barnets stemme – hva uttrykker barnet / barna om hendelsen / situasjonen?
Oppsummering av samtaler fra møter barnehage – hjem – foreldre:

Beskrivelse av tiltak:	Begrunnelse for tiltaket: -Barnets stemme -Barnets beste -Barnehagens vurderinger	Mål for tiltaket	Startdato for tiltaket	Ansvarlig for tiltaket (navn)	Tidspunkt for evaluering

Eventuelle kommentarer fra barn og foreldre: <i>Dersom barn og foreldre ønsker tiltak som barnehagen ikke kan imøtekomme, må det begrunnes her.</i>					

Planen er gjennomgått med alle ansvarlige for tiltakene:

Dato og underskrift foreldre:

Dato og underskrift pedagogisk leder:

Styrer står som hovedansvarlig for oppfølging av planen og er orientert om tiltakene.

Evaluering av tiltaksplan

Dato:	
Tilstede:	

Barnets / foreldrenes opplevelse av situasjonen nå:

Beskrivelse av tiltak:	Gjennomført:	Hvilken effekt har tiltaket gitt? -Barnets opplevelse -Foreldrenes vurdering -Barnehagens vurderinger (herunder barnets beste)	Tiltak videreføres	Tiltak justeres	Tiltak avsluttes

Barnet har det nå trygt og godt i barnehagen. Ansatte følger med og varsler dersom det igjen blir tvil om barnet har det trygt og godt i barnehagen. Foreldre tar kontakt med barnehagen ved behov.

Barnet har det fortsatt ikke trygt og godt i barnehagen. Barnehagen og foreldre har tro på at nevnte tiltak vil hjelpe dersom det gis mer tid.

Barnet har det fortsatt ikke trygt og godt i barnehagen. Det må lages en nye tiltaksplan med reviderte tiltak.

Underskrift foreldre: _____ Dato: _____

Underskrift foreldre: _____ Dato: _____

Underskrift barnehage: _____ Dato: _____

Underskrift barnehage: _____ Dato: _____

Diverse verktøy til bruk i arbeidet:

- Primærkontaktsystemet
- Hjerteprogrammet
- Snakkepakken
- Språkhagen
- Språksprell
- Barnesamtaler
- Praksisfortellinger
- Observasjoner av ulike slag
- Planverket vårt (rammeplan for barnehager, lov om barnehager og forskrift om miljørettet helsevern for barnehager).
- Mal for oppstartsamtale
- Mal for foreldrekonferanse
- PMTO

Litteraturliste

www.lovdatab.no

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/>

<https://www.fhi.no/fp/oppvekst/fakta-om-mobbing-blant-barn-og-unge/>

<https://www.fug.no/hvordan-forstaa-begrepet-krenkelse-i-kap-9-a.6026614-148207.html>

Lund, I (2014) «De er jo bare barn». Om barnehage og mobbing.